

Wat verbindt ons met, en wat scheidt ons van de burenen?
Verkenningen in de grensstreek.

Verstopte Duitse kerk voor Venlose protestant

Vanaf het bij Nederlanders razendpopulaire terras van ijszaak Zalivani in hartje Kaldenkerken heb je een niet te missen blik op de katholieke Sankt Clemenskerk. Maar hoeveel terrasgangers weten dat ze ook op een steenworp afstand van een protestantse kerk zitten? Niet veel, waarschijnlijk. En dat was precies de bedoeling toen de kerk in 1672 werd gebouwd. Omdat de protestante gemeenschap door de overheid toen officieel werd erkend, mocht er ook een kerk worden gebouwd. Maar wel op een achterafplekje, want echt geliefd waren de protestanten niet bij de katholieke gemeenschap. Het zat diep. De animositeit tussen de twee christengroeperingen bleef tot diep in de jaren vijftig van de vorige eeuw bestaan, weet de Venlose historicus Ragdy van der Hoek. Die werkt momenteel aan een tentoonstelling en boek over de gevolgen van de reformatie voor Venlo en Krefeld. Volgens Van der Hoek maakten de protestanten het leven van de medechristenen zuur door tijdens de sacramentsprocessie het land te bemesten. Op hun beurt joegen de katholieken de protestanten op de kast door op dezelfde manier de viering van Goede Vrijdag te verpesten. De protestanten mochten vier, vijfhonderd jaar geleden in Kaldenkerken in ieder geval veel meer dan hun geloofsgenoten in Venlo. Die hadden het sinds de Reformatie in 1517 zwaar, vooral nadat in 1566 bij de Beeldenstorm enkele altaren in de Martinuskerk aan gort waren geslagen. Veel protestanten zochten een goed heenkomen in Kaldenkerken, maar er waren er ook die naar Goch en Keulen vluchtten. En na de Belgische Opstand was de Kaldenkerkse kerk een toevluchtsoord voor de Venlose calvinisten. Het was overigens niet altijd

kommer en kwel, als de 'Staatsen' het in Venlo voor het zeggen, dan zag het leven van een protestant er een stuk zonniger uit. In 1632 namen de protestanten zelfs de Venlose Joriskerk in bezit. Maar toen bijvoorbeeld vijf jaar later de Spanjaarden op het toneel verschenen, gingen de Venlonaren weer te voet naar de Duitse buurgemeente om te kerken. De pastoor van Kaldenkerken klaagde niet over de Venlose kerkgangers, zolang die maar ieder jaar voor hem een nieuw gewaad betaalden. En dat was niet de enige bijdrage vanuit Venlo. De 'Staatsen' betaalden op enig moment het salaris van de Duitse predikant als dank voor het preken voor de Venlonaren. Maar de grootste financiële bijdrage werd wel geleverd aan de bouw in 1672 van de kerk. Een gedenksteen bij de kerk herinnert daaraan. De Duitse kerk was dus eeuwenlang een oord van lief en leed voor de Venlonaren. Tussen 1633 en 1705 werden in de kerk bijvoorbeeld 43 'Venlose' huwelijken gesloten. Van leed getuigt de grafzerk tegen een muur van de kerk:

'Begravenissen van Leonard Striepers is in den Heeren ontslapen den 19e augustus 1725 oudt 55 jaar en Maria Sijben Syn Huijsvrouw is tot Amsterdam.'

In 2017 zijn de innige contacten met Kaldenkerken vrijwel verdwenen. Er zijn nu warme banden met de protestante gemeente in Straelen, Herongen en Wachtendonk, vertelt emeritus-predikant Margriet Gosker. Die raakte na haar komst naar Venlo in 2004 enorm onder de indruk van het rijke gezamenlijke verleden van de Venlose en Kaldenkerkse protestanten. Zij wipte dan ook regelmatig de grens over. „Maar als er geen historisch besef is en je onderhoudt de contacten niet, dan verdwijnt de band vanzelf”